

Ammatillisen koulutuksen merkitys ja rooli elinkeinopolitiikassa

Tallamaria Maunu

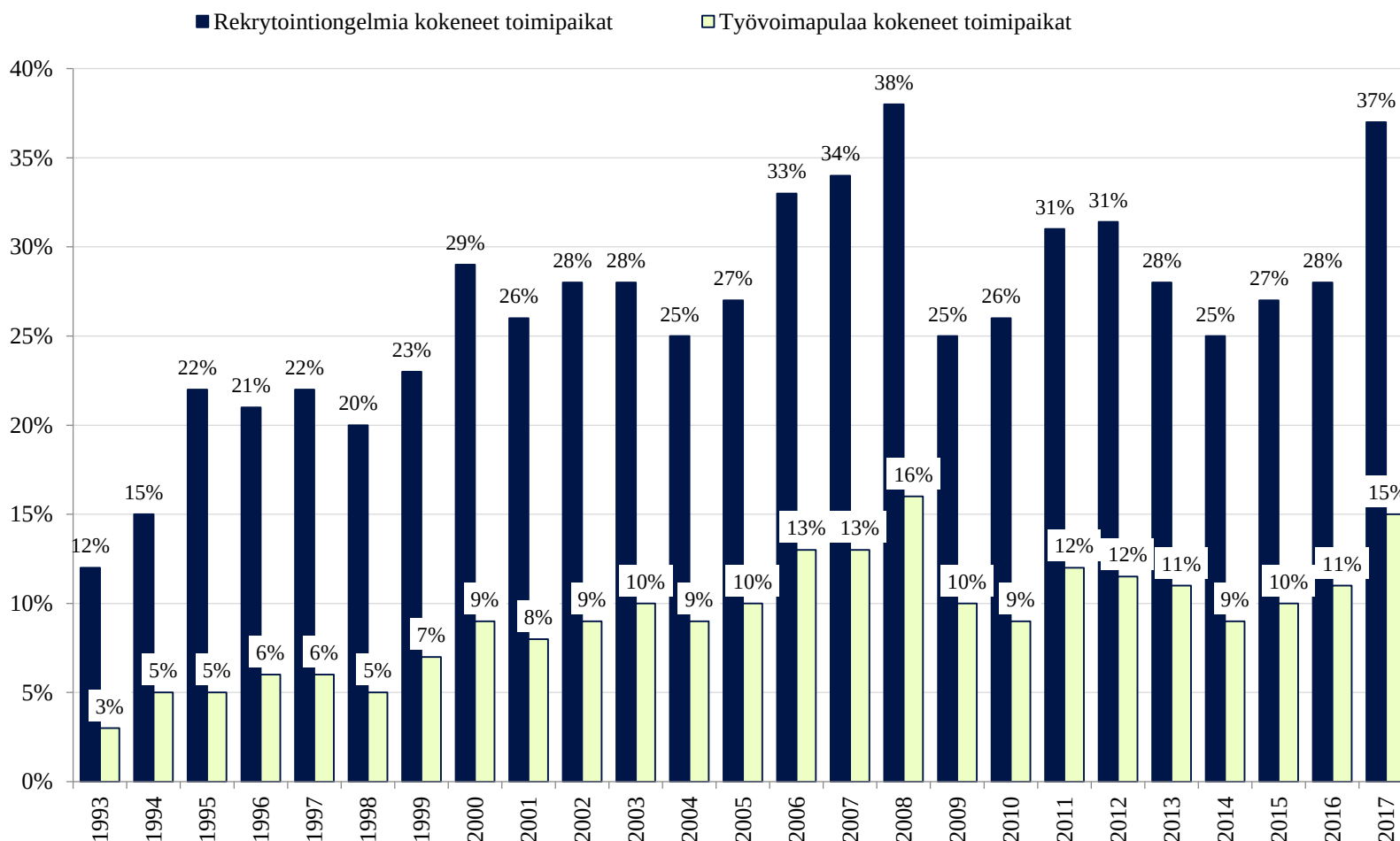
Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Osaava työvoima on kasvun edellytys

- Digitalisaatio, globalisaatio, kaupungistuminen
- Väestön ikääntyminen ja ikäluokkien pieneneminen
- Osaamistarpeiden muuttuminen
- Alueellisen ja ammatillisen liikkuvuuden haasteet ja kohtaannon ongelma
- Työllisyysasteen nostaminen
- Koulutusjärjestelmän murros – uudistuksia kaikilla koulutusasteilla ja kaikissa toteutusmuodoissa

Rekrytointiongelmien lisääntyminen kertoo työmarkkinoiden kiristymisestä

Ammatillisen koulutuksen monet roolit

Ammatillisella koulutuksella voidaan nähdä useita eri rooleja, esim:

- Kasvattaja
- Sivistäjä
- Ennakoiija
- Uudistaja
- Osaamisen ja osaavan työvoiman kehittäjä/tuottaja
- Kotoutumisen väylä
- Ammatillisen liikkuvuuden väylä
- Työelämän kehittämisen edistäjä
- Uuden yritystoiminnan edistäjä
- Yritysten kehittämisen ja kasvun tukija
- Kansainvälistymisen edistäjä

Ammatillinen koulutus tilastojen valossa (1)

- **Vastuutahot**
 - OKM: omaehtoinen valtionosuusrahoitettu toisen asteen ammatillinen koulutus
 - TEM: työvoimakoulutus/kasvupalvelukoulutus
 - Kaikkiaan 160 koulutuksen järjestäjää, joista 61 myös VOS-työvoimakoulutuksen järjestäjiä
- **Ammatillisen koulutuksen aloittaa vuosittain: 105 000 (n. 46 % 15-24 –v.)**
 - Työvoimakoulutuksen aloittaa: n. 30 000 (hankinta+VOS)
- **Ammatillisessa koulutuksessa opiskelijoita vuosittain: n. 300 000, joista n. 60 % on 25 vuotta tai vanhempia.**
- **OKM:n valtionosuusrahoitussa koulutuksessa n. 250 000 – 260 000**
 - Työvoimakoulutuksessa: n. 30- 40 000
- **Lisäksi ammatillinen koulutus on merkittävä maahanmuuttajien työelämään ja ammatteihin tutustumisen ja siirtymisen väylä osana kotoutumispolkua.**

Ammatillinen koulutus tilastojen valossa (2)

- **Tutkintoja vuosittain n. 70 000 - 80 000**
 - Joista työvoimakoulutuksessa n. 6 000-7 000
- **Tutkintojen osia suorittavia runsaat 100 000**
 - Joista työvoimakoulutuksessa n. 6 000-7 000
- **Suurimmat koulutusalat**
 - Tekniikan alat
 - Kauppa ja hallinto
 - Terveys ja hyvinvointi
 - Palvelualat

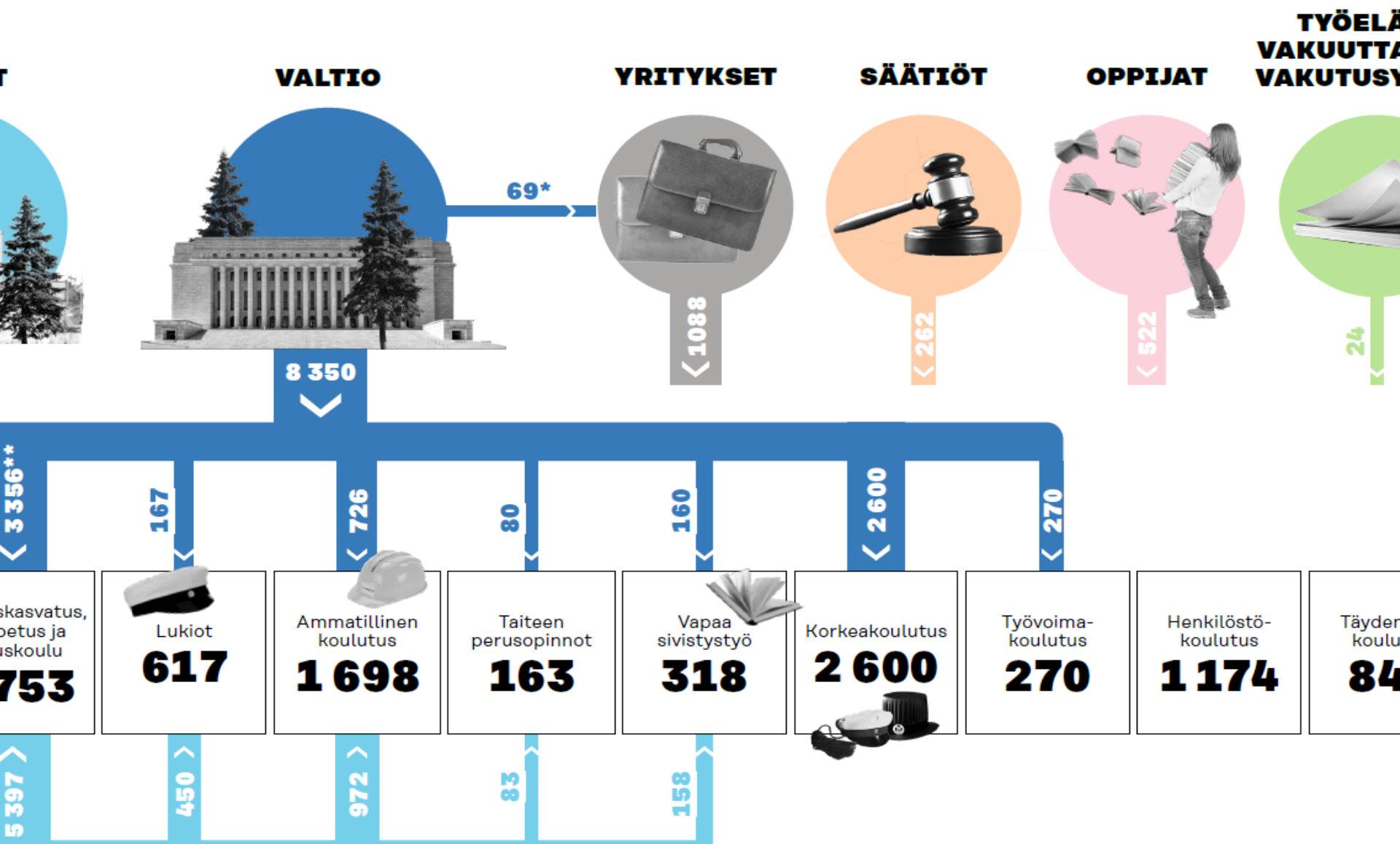
Ammatillisen koulutuksen opiskelijat ja tutkinnot 2017 koulutusaloittain

	Opiskelijoita	Tutkintoja	Osa/osia
• Kasvatusalat	429	101	239
• Humanistiset ja taidealat	13 832	4 130	5 951
• Yhteiskunnalliset alat	270	62	21
• Kauppa, hallinto ja oikeustieteet	54 248	16 183	13 025
• Luonnontieteet	1 937	496	522
• Tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT)	9 641	2 499	4 502
• Tekniikan alat	67 235	18 553	28 936
• Maa- ja metsätalousalat	12 365	3 397	5 051
• Terveys- ja hyvinvointialat	49 865	15 096	27 370
• Palvelualat	47 560	13 320	21 319
• YHTEENSÄ	257 382	73 837	106 936

ULUTUSTARJONNAN RAHOITUKSESTA 2017, MILJ. €

8), OPH (2017), TEM (2017), Kuntaliitto (2016), VM (2017), SRNK (2017), Vipunen (2017)

Ammatillinen koulutus ja elinkeinopolitiikka

Entä jos julkisesti rahoitettua ammatillista koulutusta ei olisi nykymuodossaan?

- Soveltuvan yksityisen koulutuspalvelun tuottajan löytäminen ja kilpailuttaminen?
- Koulutustarpeiden ja opetussisältöjen määrittely?
- Opiskelijoiden rekrytointi ja valinta?
- Opiskelijoiden toimeentulo koulutuksen aikana?
- Kustannustason nousu?
- Laadunhallinta?
- Toimitusvarmuus?
- Riskien hallinta?

Työvoiman saatavuuden haasteet

- Ikäluokkien pientyminen
- Kokeneiden osaajien eläköityminen
- Osaamisvaatimusten nousu => korkeasti koulutettujen osaajien tarve kasvaa => ”kilpailu” nuorten valinnoissa kiristyy
- Jatkuvan oppimisen mahdollistaminen osana työuraa
- Rekrytointiongelmien lisääntyminen – kohtaannon parantaminen
- Työllisyysasteen nostotavoite

Yritysten ja niiden henkilöstön tukeminen lomautus- ja irtisanomistilanteissa / toiminnan muutostilanteissa

- **Kun yritys joutuu lomauttamaan tai irtisanomaan henkilöstöä, voidaan ammatillisella koulutuksella**
 - Ylläpitää ja täydentää henkilöstön osaamista lomautusten aikana ja varautua tulevaan kysynnän kasvuun
 - Muuntaa henkilöstön osaamista siten, että se vastaa ennakoituja tulevia osaamistarpeita muuttuneessa markkinatilanteessa, kun lomautusten päättäminen on ajankohtaista => vältetään ammattitaitoisen työvoiman menettäminen muualle
 - Kattaa yrityksen yhteiskuntavastuuta ja tarjota irtisanottaville mahdollisuus siirtyä nopeasti uuteen työtehtävään ja uudelle alalle toisen työnantajan palveluksessa

Työvoiman ammatillisen ja alueellisen liikkuvuuden edistäminen

- Ammatillisen koulutuksen opetus- ja koulutusohjelmat on rakennettu siten, että koulutus tarjoaa ammatillisen osaamisen lisäksi geneerisiä taitoja sekä työelämätaitoja
 - => monipuolinen osaamispohja, joka ei sido työntekijää tiettyyn erityistehtävään tai työnantajaan.
 - => mahdollistaa työvoiman ammatillista ja alueellista liikkuvuutta kulloisenkin kysynnän mukaan
 - => mahdollistaa myös osaamisen myöhemmän täydentämisen ja liikkumisen koulutusasteiden välillä

Koulutus tehostaa toimintaa ja tukee innovaatioiden syntyä

- Ammatillisille perustutkinnoilla saadaan perustason ammattialakohtainen osaaminen jota täydennetään työelämässä käytännön työssä.
- Henkilöstön osaamisen kehittämisellä ja toimintamallien ja/tai tuotantoteknologian uudistamisella tehostetaan yritysten toimintaa ja sitä kautta tuottavuutta sekä kannattavuutta/kilpailukykyä
- Tätä osaamista voidaan syventää ammattitutkinnoilla
- Erikoisammattitutkinnot tarjoavat mahdollisuuden saavuttaa oman alan huippuosaamistaso.
- Huippuosaajat ovat yrityksille arvokkaita tuotekehittäjiä, tuotantotapojen ja prosessien kehittäjiä sekä innovoijia.

Uuden yritystoiminnan synnyttäminen yrittäjäkoulutuksen kautta

- Ammatilliseen koulutukseen voi sisältyä yrittäjyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa tukevia opintoja kaikilla aloilla.
- Ammatillisena koulutuksena on mahdollista suorittaa yrittäjän ammattitutkinto, joka antaa kattavat perusvalmiudet toimia yrittäjänä sekä tukee oman liikeidean kehittämistä ja läpiviemistä yritystoiminnan käynnistämiseen saakka.
- Ammatillisena työvoimakoulutuksena tarjotaan myös lyhytkestoisempaa modulaarista yrittäjäkoulutusta /-valmennusta, jolla tuetaan työnhakijoiden yritysideoiden toteutumista ennen starttirahan hakemista ja toiminnan käynnistymistä.

Yrittäjä- ja johtamisosaamisen kehittäminen

- **Johtamisen ja yritysjohtamisen erikoisammattitutkintojen sekä erilaisten lyhyempien täydennyskoulutusten kautta yrittäjät tai yritysten johto voivat hankkia tukea ja uutta osaamista hyvin monilla yritysten menetyksen kannalta kriittisillä osa-alueilla, esim.:**
 - Liiketoimintaosaaminen
 - Tuotekehitys
 - Tuotantoprosessien kehittäminen
 - Markkinointi
 - Kansainvälistyminen
 - Henkilöstöjohtaminen

Kiitos !